



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 07. februar 2012. god.
Br. ref.: RK200/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 107/11

Podnosilac

Hamzi Bylykbashi i drugi

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 293/
2010, od 23. marta 2011. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: Hamzi Bylykbashi, Ferat Kuqi, Nasibe Llapatinca, Sadri Abazi, Abaz Demiri, Shaban Basha, Tahir Gashi, Asbije Gashi, Sali Bytyqi, Hajrije Sallani, Gani Musliu, Xhemali Jahaj, Halil Durmishi, Igballe Koigeci, Hamdi Palushi, Baftijar Hoxha, Shaban Tahiri, Mahmut Kadolli, Hysen Muqaj, Haki Baraliu, Hazir Bytyqi, Sinan Hajdari, Ramadan Sallahu, Ibrahim Berisha, Sahit Basha, Ismet Vranovci, Shefka Avdija, Sali Morina, Mexhit Baraliu, Xhemajl Kuqi, Mahmut Alijaj, Zenel Krasniqi, i Aziz Bukoshi, bivši radnici SO Suva Reka, koji su ovlastili za zastupnika Ethema Rugovu, advokata iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnih vlasti kojom su navodno povređena prava zagarantovana Ustavom Kosova je presuda Okružnog suda u Prizrenu Ac. br 293/ 2010, od 23. marta 2011. god., koju je zastupnik podnosilaca zahteva, prema potpisanoj povratnici Opštinskog suda u Suvoj Reci (koji je izvršio uručenje), primio 1. aprila 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta registrovanog u Ustavnom sudu Republike Kosova, 8. avgusta 2011. god., je ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br 293/ 2010, od 23. marta 2011. god., kojom je ovaj sud odbio predlog zastupnika podnosilaca zahteva ovom sudu za obnovu postupka okončanog presudom Opštinskog suda u Suvoj Reci C. br. 423/2004, od 23. novembra 2004. god., i promenjenog presudom Vrhovnog suda Kosova rev. br. 31/2007, od 14. juna 2007. god.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: „Ustav“), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2009. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2010. god. (u daljem tekstu: „Zakon“), i pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: „Poslovník o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Ustavni sud je 15. jula 2011. god. poštom primio dopis sa priloženim spornim odlukama javnih organa, putem kojeg je zahtevana od Ustavnog suda ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br 293/ 2010, od 23. marta 2011. god.
6. Dana 22. jula Ustavni sud je uputio obaveštenje ovlašćenom zastupniku podnosilaca zahteva, advokatu g. Ethemu Rugovi, putem kojeg je Sud zatražio dopunu zahteva, u roku propisanom u tom obaveštenju, popunjavanjem zvaničnog formulara za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.
7. G. Rugova je 28. oktobra 2011. god., u roku predviđenom od strane Suda, dostavio odgovor Ustavnom sudu u vezi sa zahtevom i zahtevao dodatne informacije o tome gde može dobiti zvanični formular.
8. Ustavni sud je 4. avgusta 2011. god. poštom primio ponovljen zahtev advokata Ethema Rugove, ovaj put uz popunjen obrazac i kopije odluka javnih organa vezanih za ovaj slučaj.
9. Ustavni sud je 8. avgusta 2011. god. registrovao zahtev u određenom odeljenju pod brojem KI 107/11.

10. Istog dana, 8. avgusta 2011. god., Ustavni sud je obavestio dotične stranke o registrovanom zahtevu i, istovremeno, zahtevao od podnosioca zahteva dopunu zahteva pismenim ovlašćenjem zastupnika i kopijama ličnih karata zastupljenih lica.
11. Advokat Rugova je 22. avgusta 2011. god dostavio Ustavnom sudu zahtevanu dopunsku dokumentaciju.
12. Dana 23. avgusta, predsednik Suda je odlukom GJR.KI 107/11 imenovao sudiju Roberta Carolana da sačini preliminarni izveštaj o ovom zahtevu.
13. Istog dana, predsednik Suda je, odlukom KSH-KI 107/11, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), mr sc. Kadri Kryeziu i prof. dr Enver Hasani, u svojstvu članova Veća za razmatranje.
14. Ustavni sud je, 17. novembra, zvaničnim faksom primio od Opštinskog suda u Suvoj Reci kopiju dostavnice presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 293/ 2010, od 23. marta 2011. god., kojom je utvrđeno da je g. Hamzi Bylykbashiju, prvi na listi žalilaca i koji je ovlašćen da zastupa svoje kolege, primio ovu odluku 1. aprila 2011. god.

Kratak opis činjenica

15. Tokom 2001. (neodređen datum), glavni izvršni direktor Opštine Suva Reka je objavio raspis koji je uputio svim zaposlenima opštinske civilne službe (opštinska uprava) u obliku ponude za dobrovoljan odlazak u penziju svih onih koji su ispunili uslove predviđene raspisom, a koji imaju najmanje 45 godina života i najmanje 15 godina staža (radnog iskustva). Dobrovoljan odlazak u penziju bi bio kompenzovan materijalnim sredstvima u iznosu od jedne mesečne plate za svaku godinu službe i ne bi prevazišao ukupan iznos od 8000 DM.
16. U raspisu je precizirano da je ova ponuda u cilju pružanja pomoćnog paketa za one koji će biti razrešeni dužnosti u opštini, pošto na osnovu preporuke Komisije za reformu javne uprave, kao i odluke Skupštine opštine Suve Reke, "treba smanjiti broj zaposlenih u opštinskoj upravi". Dok je prijava na ponuđene penzije dobrovoljna.
17. Nakon roka propisanog raspisom, na ponudu glavnog izvršnog direktora se prijavio veliki broj radnika koji su ispunili uslove, dok je opština zvanično izabrala "za dobrovoljno penzionisanje" 33 najzaslužnija kandidata, a koji su sada podnosioci zahteva pred Ustavnim sudom.
18. Na osnovu dostavljene dokumentacije u predmetu, svi zaposleni kojima je priznato pravo na dobrovoljno penzionisanje su primili pismena rešenja o prekidu radnog odnosa, gde je preciziran i datum prekida radnog odnosa i materijalna nadoknada koja im pripada. Svi zaposleni su primili ova rešenja i potpisali ista, dok su u vidu dokaza, zajedno sa zahtevom Ustavnog suda, podneli rešenje (kao i primerak koji su imali i drugi) 02. br. 334 od 30. jula 2001. god. za radnika g. Sadrija Abazija, u kojem je data i pravna pouka da nezadovoljna stranka ima pravo na žalbu, u roku od 15 dana od datuma prijema.
19. Postupajući po žalbi 33 bivša radnika opštinske uprave Opštine Suva Reka, Opštinski sud u Suvoj Reci je doneo 22. decembra 2003. god. presudu C. br. 159/03 kojom je odbijen tužbeni zahtev tužilaca kao potpuno neosnovan, i u obrazloženju te presude je

rečeno da se neosnovanost zahteva zasniva na činjenici da su svi radnici potpisali rešenja o dogovornom raskidu radnog odnosa i da su dobili nadoknadu u skladu sa tim rešenjima i da su imali dostupno pravno sredstvo žalbe koje nisu iskoristili, i stoga su ta rešenja pravosnažna.

20. Protiv ove presude, u zakonom predviđenom roku, ovlašćeni zastupnik tužilaca je podneo žalbu Okružnom sudu u Prizrenu.
21. Okružni sud u Prizrenu je doneo 23. juna 2004. god. presudu Ac. 42/2004, kojom je usvojena žalba ovlašćenog zastupnika tužilaca (Hamzi Bylykbashi i 32 drugih), poništena presuda C. br. 159/03, od 22. decembra 2003. god. i predmet je vraćen na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Suvoj Reci. U obrazloženju presude rečeno je da je prvostepeni sud zasnovao svoju presudu na pogrešno i nepotpuno utvrđenom faktičkom stanju i pogrešnoj primeni materijalnog prava, stoga je bilo neophodno poništenje od strane drugostepenog suda.
22. Uzimajući u obzir presudu Okružnog suda, u ponovljenom postupku, Opštinski sud u Suvoj Reci je doneo 23. novembra 2004. god. presudu C. br. 423/04 i usvojio tužbeni zahtev podnosilaca zahteva, istovremeno je poništio sva rešenja o prekidu radnog odnosa po dogovoru, i obavezao tuženu, Opštinu Suva Reka, da u roku od 15 dana vrati tužioce na svoja radna mesta, shodno njihovim kvalifikacijama.
23. Protiv te odluke Opština Suva Reka je uložila žalbu Okružnom sudu u Prizrenu.
24. Okružni sud u Prizrenu je doneo 10. novembra 2006. god. presudu Ac. br 30/2005, kojom je odbijena kao neosnovana žalba optužene – Opštine Prizren – i potvrdio je presudu C. br. 423/2004, od 23. novembra 2004. god., Opštinskog suda u Suvoj Reci sa zaključkom da je presudom prvog stepena pravilno i potpuno utvrđeno faktičko stanje i da su ispravno primenjene materijalne odredbe.
25. Protiv ove presude Opština Suve Reke je podnela Vrhovnom sudu zahtev za reviziju.
26. Vrhovni sud Kosova je doneo 14. juna 2007. god. presudu rev. br 31/2007, kojom je USVOJENA revizija tužene – Opštine Suve Reke – i promenjena presuda Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 30/2005, od 10. novembra 2006. god., i presuda Opštinskog suda u Suvoj Reci C. br. 423/2004, od 23. novembra 2004. god., tako da se ODBILA tužba tužilaca u ovom pravnom pitanju kao **neblagovremena**.
27. U obrazloženju ove presude, Vrhovni sud je naglasio da sudovi prve i druge instance nisu pravilno i potpuno utvrdili faktičko stanje, i da nisu uspeli utvrditi ključnu činjenicu da tužioci nisu iskoristili pravno sredstvo da se žale u propisanom roku od 15 dana, koje bi ostvarili pred organom njihovog poslodavca, kako je predviđeno Osnovnim zakonom o radnim odnosima i shodno pravnoj pouci u njihovim rešenjima, i kao posledica, propustili su pravo na sudsku zaštitu svojih navodno povređenih prava pošto je tužba podneta Opštinskom sudu bila neblagovremena, i na osnovu te činjenice Opštinski sud nije trebalo uopšte da razmatra suštinske aspekte žalbe.
28. Vrhovni sud dalje u obrazloženju presude rev. br. 31/2007 određuje da se njegova presuda zasniva na činjenici da je zakonom koji je bio primenljiv u vreme kada se desio spor (Zakon o državnoj upravi Kosova, Službeni list 30/80) u članu 213. bilo

predviđeno da je rok za podnošenje žalbe drugostepenom organu 15 dana od prijema rešenja, te da nakon donošenja odluke od strane drugostepenog organa, strana koja je opet nezadovoljna ima pravo da se u roku od 30 dana obrati nadležnom sudu. Vrhovni sud takođe citira Osnovni zakon o radnim odnosima, takođe primenljiv zakon na Kosovu, kojim je u članu 83. stavu 2. bilo predviđeno da „sudska zaštita pred sudom ne može da se traži ako radnik nije prethodno tražio zaštitu pred nadležnim organom poslodavca“, sledstveno uzimajući u obzir činjenicu da radnici opštine Suva Reka nisu iskoristili ovo pravo i njihova tužba je bila neblagovremena.

29. Vrhovni sud je takođe naglasio da „je predmetna stvar u ovom sporu zakonitost rešenja tužene kojim je radni odnos tužiocima bio prekinut, protiv koga tužioci nisu tražili pravnu zaštitu shodno gorenavedenim odredbama, stoga su niži sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su usvojili tužbu zaključujući da je tužena postupila suprotno zakonskim odredbama koje regulišu pitanje penzionisanja, a u stvari rešenja koje je tužena donela nisu u vezi sa penzionisanjem tužioca nego u vezi sa prekidom radnog odnosa na osnovu sporazuma“ (vidi presudu Vrhovnog suda rev. br. 31/2007, od 14. juna 2007. god., str. 3).
30. Nezadovoljni ovom presudom, podnosioci zahteva su preko svog ovlašćenog zastupnika, advokata Ethema Rugove, podneli zahtev za obnavljanje postupka pred Okružnim sudom u Prizrenu.
31. Okružni sud u Prizrenu je doneo 21. marta 2011. god. rešenje Ac. br. 293/2010, kojim je odbijen zahtev za obnavljanje postupka okončanog presudom Opštinskog suda u Suvoj Reci C. br. 423/2004, od 23. novembra 2004. god., i promenjeno presudom Vrhovnog suda rev. br. 31/2007, od 14. juna 2007. god., smatrajući da ne postoje činjenice koje bi opravdale ponavljanje postupka.

Navodne povrede Ustavom zagantovanih prava

32. Podnosioci zahteva tvrde da su im presudom Okružnog suda u Prizrenu povređena prava zagantovana Ustavom Republike Kosova, i to: član 49. (Pravo na rad i obavljanje profesije), član 41. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Pravično zadovoljenje).

Ocena prihvatljivosti zahteva

33. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovníkom o radu Suda.
34. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli svo ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

Sud takođe ima u vidu:

Član 49. Zakona o Ustavnom sudu, koji propisuje:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.“

I pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, koje predviđa:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.“

35. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da su mu povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosova i ostalim međunarodnim konvencijama i instrumentima, Ustavni sud ustanovljava:
36. Ovlašćeni zastupnik podnosioca zahteva Ustavnom sudu je poslao 15. jula 2011. god. poštom pismeni zahtev kome je priložio sve neophodne presude i rešenja, dok je na zahtev Suda, u postavljenom roku od Suda, dopunio predmet standardnim obrascem zahteva, stoga Sud smatra da datum prve komunikacije sa Sudom, 15. juli 2011. god., čini zahtev prihvatljivim što se tiče roka, iako je isti kao potpun registrovan u Sudu 8. avgusta 2011. god.
37. U vezi s tim Ustavni sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a koji u slučaju Kemevuako protiv Holandije (zahtev br. 65938/09, 1. juni 2010. god.) je podvukao da „kao opšte pravilo, trebalo bi za datum podneska smatrati datum prvog komuniciranja podnosioca zahteva sa Sudom, čak i tada kada je predmetna stvar kratko objašnjena, pod uslovom da se u potpunosti popunjen obrazac podnese u roku postavljenom od strane Suda
38. Sud uvek ima u vidu činjenicu da je svrha pravila roka od četiri meseca da promoviše pravnu sigurnost, da se obezbedi da će se predmeti koji pokreću ustavna pitanja razmatrati u razumnom roku i da se organi i druga uključena lica zaštite od neizvesnosti zbog produženog vremenskog roka (vidi *mutatis mutandis* PM protiv Ujedinjenog Kraljevstva zahtev br. 6638/03, od 19. jula 2005. god.).
39. Podnosioci zahteva su tvrdili da su im povređena prava zagarantovana Ustavom, odnosno članom 49. Ustava, prava na rad i obavljanje profesije.
40. U vezi sa ovim navodom, Ustavni sud naglašava da je pravo na rad i izbor zanimanja predviđeno Ustavom Republike Kosovo (član 49.), što pre svega znači da svaki pojedinac ima pravo na rad i izbor zanimanja u potpunoj slobodi i pod istim uslovima kao i svi drugi građani. Istovremeno, pravo na rad se reguliše određenim zakonima u oblasti rada.
41. Ustavni sud nije sud proveravanja činjenica i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje pravilnog i potpunog činjeničnog stanja u potpunosti nadležnost redovnih sudova, u konkretnom slučaju Vrhovnog suda koji je usvojio reviziju tužene ili Okružnog suda koji je odbio zahtev tužioca za obnovu postupka, i da je uloga Ustavnog suda samo da osigura saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim zakonskim instrumentima i, shodno tome, ne može da postupa kao "sud četvrtog stepena", (Vidi, *mutatis mutandis*, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god. R.J.D, 1996-IV, stav 65).
42. Prosta činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni rezultatom slučaja samo po sebi ne predstavlja argumentovanu tvrdnju u vezi sa povredom člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda ESLJP appl. br. 5503/02, Mezotur Tiszazugi Tarsulat protiv

Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god., ili Tengerakis protiv Kipra, br. 35698/03, odluka od 9. novembra 2006. god. § 74)".

43. U ovom slučaju podnosioci zahteva su propustili da u odredjenom trenutku iskoriste sve pravne lekove ,kao što se opisuje u paragrafu 28 ovog rešenja . Zbog toga za ovaj sud u ovom trenutku da bi rešavao o njihem zahtevu, trebalo bi da ignoriše činjenicu da su podosioci zahteva u odredjenom trenutku propustili da iscrpe sve pravne lekove.Ovaj sud nema taj autoritet .Ustavni sud ne može odlučivati kao sud četvrtog stepena ,menjajući odluke redovnih sudova u vezi sa utvrđenim činjenicama(ili zakona na anazi,to je nadležnost redovnih sudova)
44. Da bi proglasio presudu ili rešenje javnog organa neustavnim, podnosilac zahteva bi trebalo *prima facie* da dokaže da "Odluka javnog organa, kao takva, ukazuje na povredu prava na pravično suđenje, ako je recimo njena neosnovanost tako upečatljiva da se ista može smatrati grubo proizvoljnom (vidi ESLJP, *Khamidov protiv Rusije*, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175).
45. Ustavni sud nije našao u rešenju Okružnog suda Ac. br. 293/2010, od 21. marta 2011. god. bilo kakve elemente arbitrarnosti niti navodnu povredu ljudskih prava, kako su tvrdili podnosioci zahteva.
46. U tim okolnostima, podnosilac zahteva nije "dovoljno argumentovao svoje tvrdnje" tako da ne može da se zaključi da je zahtev osnovan, i stoga, Sud smatra da shodno pravilu 36. stavu 2. tačkama c. i d. zahtev treba kao očigledno neosnovan, i:

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47. Zakona o Ustavnom sudu, i pravilom 36 Poslovnika o radu, na sednici održanoj 18. januara 2011. god. je jednoglasno

ODLUČIO

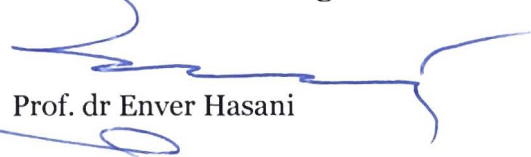
- I. **DA ODBACI** zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac


Robert Carolan



Predsednik Ustavnog suda


Prof. dr Enver Hasani